

BESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 30 november 2018
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2018-003169 - gemeente Nijmegen
Activiteit : Renovatie en nieuwbouw VMBO school het Rijks aan Goffertweg 20,
6532 AA Nijmegen
Verlenen/weigeren : verlenen ontheffing

Aanvrager : Scholengroep Rijk van Nijmegen
Zaaknummer : 2018-003169

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Scholengroep Rijk van Nijmegen, hierna te noemen de aanvrager, van 23 februari 2018 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 23 februari 2018 ontvingen wij een aanvraag van Scholengroep Rijk van Nijmegen te Nijmegen voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.10 lid 1b voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van een vaste voortplantings- of rustplaats van de steenmarter.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen '*ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied*' en het '*algemeen belang*'.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project/de werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 21 augustus 2018 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij brief van 2 augustus 2018 hebben verzocht.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Er zijn zienswijzen ingekomen als reactie op de terinzagelegging van het ontwerpbesluit.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.10 lid 2 (Andere soorten) van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

Aan Scholengroep Rijk van Nijmegen, Toernooiveld 300, 6525 EC Nijmegen;

voor de soort, de verbodsbepalingen en de wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
Steenmarter (<i>Martes foinea</i>)	Artikel 3.10 lid 1b	Het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	A

Belang:

A. Artikel 3.10 lid 2 onder a/h van de Wnb: a) in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied, h) in het algemeen belang.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het gebied zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 1 juli 2021.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, de verboden en de belangen zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-003169.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-003169.
9. Minimaal vier weken voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-003169.

10. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de steenmarter.
11. De deskundige op het gebied van de steenmarter houdt alle bevindingen bij in een logboek en heeft deze beschikbaar op het project. Daarnaast wordt het logboek uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden verstrekt aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-003169. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen.

Soortspecifieke voorschriften

12. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd onder het kopje '*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*' van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
13. Als uit de monitoring van de toegang tot de verblijfplaats van de steenmarters op de binnenplaats blijkt dat de steenmarters niet meer aanwezig zijn, dient deze toegang te worden afgesloten.
14. De sloopwerkzaamheden mogen pas aanvangen als door de deskundige op het gebied van de steenmarter is vastgesteld dat de steenmarters niet meer aanwezig zijn.
15. De sloopwerkzaamheden dienen in één richting te worden uitgevoerd, waardoor eventueel nog aanwezige steenmarters kans krijgen te ontsnappen.
16. De locatie en vormgeving van de permante voorziening voor de steenmarter dient in het werk met de deskundige op het gebied van de steenmarter te worden afgestemd en ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-003169.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Scholengroep Rijk van Nijmegen is voornemens om het VMBO Het Rijks te Nijmegen aan de Goffertweg 20 te Nijmegen te herontwikkelen. Binnen het plangebied is de sloop en nieuwbouw van het noordelijke deel voorzien; in het zuidelijke deel vinden alleen inpassende renovatiewerkzaamheden plaats. De sloop heeft alleen betrekking op de lagere delen van het gebouw, de hoge delen in het zuiden blijven behouden. Een overzicht van de werkzaamheden is weergegeven in figuur 2 in bijlage 1 van dit besluit.

---

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Steenmarter

Op basis van de uitgevoerde natuurtoets kon de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de steenmarter in het plangebied niet worden uitgesloten. Tijdens de uitgevoerde natuurtoets zijn sporen van steenmarters gevonden op één van de zolders van de te slopen delen van het gebouw. Het nader onderzoek was erop gericht om vast te stellen of en op welke wijze het plangebied wordt gebruikt door de steenmarter. Het onderzoek omvat drie onderdelen:

- Interviews
- Sporenonderzoek
- Cameravalonderzoek

Het cameravalonderzoek is uitgevoerd door twee cameravallen te plaatsen. De camera's zijn geplaatst op de meest kansrijke plaatsen, dit betreft de zolder waarop eerder sporen en prooi-resten zijn aangetroffen en de binnenplaats waar eveneens sporen zijn aangetroffen. De cameravallen zijn geplaatst op 26 juli 2017 en opgehaald op 4 augustus 2017.

Gierzwaluw

Op basis van de uitgevoerde natuurtoets kon de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de gierzwaluw niet worden uitgesloten. Het onderzoek naar gierzwaluwen is uitgevoerd volgens de Soortenstandaard Gierzwaluw (RVO, 2014). Jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen zijn onderzocht met behulp van een verrekijker en op basis van geluid en gedrag, door 15-30 minuten te posten op strategisch gekozen plekken. Er is alleen in de avond geteld bij goede weersomstandigheden (droog, weinig wind), voorafgaande en tijdens zonsondergang. In totaal zijn drie veldbezoeken uitgevoerd in juni en juli 2017.

Vleermuizen

Op basis van de uitgevoerde natuurtoets kon de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen in het plangebied niet worden uitgesloten. De lagere te slopen delen zijn grotendeels ongeschikt voor vleermuizen, vanwege het ontbreken van geschikte ruimtes/openingen of dichte begroeiing voor de open stootvoegen. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door twee ervaren ecologen. Zij hebben al lopende het gebruik van het plangebied door vleermuizen in beeld gebracht met behulp van een batdetector. Tevens is de directe omgeving van het plangebied doorzocht. Door heen en weer te lopen over kleinere stukken kon het geheel overzien en beluisterd worden, zowel de binnenplaatsen als de buitenzijde van het gebouw. Doordat de onderzoekers in het bezit waren van sleutels, konden gemakkelijk rondjes worden gelopen door het gehele plangebied.

In totaal zijn vier veldbezoeken uitgevoerd in de periode mei tot en met september 2017: een avond- en een ochtendronde in de kraamperiode en twee avondrondes in de kraamperiode). Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2013, maar dit heeft volgens de aanvrager niet geleid tot andere onderzoeksresultaten dan wanneer het Vleermuisprotocol 2017 zou zijn gevolgd. De verschillen zijn immers beperkt tot het toevoegen van nachtbezoeken naar winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, een extra avondbezoek voor het inventariseren van de laatvlieger en het uitvoeren van ten minste één onderzoeksrondes naar zomerverblijfplaatsen in de kraamperiode.

Er is voor de laatvlieger geen extra avondbezoek uitgevoerd in de kraamperiode. Tijdens alle bezoeken is slechts één passerende laatvlieger waargenomen. Daarnaast betrof de ochtendronde op 29 juni 2017 een langer bezoek, doordat de onderzoekers een uur eerder het veld in zijn gegaan ten opzichte van het vereiste in het vleermuisprotocol. Het betrof een warme nacht, omstandigheden waarvan bekend is dat laatvliegers later invliegen, en er is een laatvlieger waargenomen. Daarom was er voor de onderzoekers geen reden om een extra avondbezoek uit te voeren.

Ook is er geen onderzoek uitgevoerd naar het middernachtzwermen van de gewone dwergvleermuis. Het te slopen gedeelte van de school betreft slechts de lagere delen, die nagenoeg ongeschikt zijn als winterverblijfplaats. Ook zijn er tijdens de twee najaarsrondes geen aanwijzingen gevonden van veel vleermuisactiviteit, die duiden op aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Steenmarter

Op basis van de interviews en het sporenonderzoek is gebleken dat er steenmarters recent actief zijn geweest binnen het plangebied. Op de binnenplaats zijn uitwerpselen aangetroffen en aan westkant van het plangebied een volwassen steenmarter. Deze waarnemingen komen overeen met de locaties waar, op basis van de interviews, eerder de aanwezigheid van steenmarter is vastgesteld. Met het cameravalonderzoek is met zekerheid vastgesteld dat steenmarters een verblijfplaats hebben in het plangebied. Op de camerabeelden zijn tot drie exemplaren tegelijk te zien, daarnaast wijzen de waargenomen sporen (kleinere keutels) en het gedrag op de beelden om minimaal twee jongen welke zijn geboren in 2017. Alle activiteiten vinden plaats vanuit de aanwezige kruipruimte, op de zolder zijn geen steenmarters voor de cameraval verschenen. Ook zijn er geen verse sporen aangetroffen op deze zolder.

Gierzwaluw

Er zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen aangetroffen in de te slopen gebouwen of binnen de invloedssfeer van de sloopwerkzaamheden. Er zijn tijdens het veldbezoek wel enkele waarnemingen van hoogvliegende gierzwaluwen boven het plangebied waargenomen. Deze gierzwaluwen hebben geen relatie met het plangebied en verblijven in de wijk ten noorden van het plangebied.

Vleermuizen

Er zijn geen zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de te slopen of te renoveren gebouwen. Ook in de gebouwen direct grenzend aan het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Ook zijn er binnen het plangebied geen essentiële vliegroutes of foerageergebied aanwezig.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Tijdens de sloop en realisatie van de nieuwbouw kan tijdelijk verstoring optreden door menselijke activiteit en geluid van de werkzaamheden. Door de sloopwerkzaamheden verdwijnt één verblijfplaats van de steenmarter.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Er worden geen preventieve maatregelen voorgesteld.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de steenmarter te voorkomen worden maatregelen voorgesteld. Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

- In november 2017 is een alternatieve verblijfplaats voor de steenmarter gerealiseerd in de vorm van een speciale steenmarterkast. De steenmarterkast is beschermd geplaatst en bedekt met takmateriaal. In figuur 3 in bijlage 2 bij dit besluit is de locatie weergegeven.

- Buiten de voortplantingsperiode van de steenmarter (maart t/m juni) wordt de huidige verblijfplaats onder ecologische begeleiding ontoegankelijk gemaakt. Hierbij worden de volgende stappen genomen:
  - o Alle mogelijke in- en uitgangen van de kruipruimte en het gebouw worden opgezocht en afgesloten. De meest gebruikte ingang op de binnenplaats wordt niet dichtgemaakt.
  - o De ingang op de binnenplaats wordt verkleind met bijvoorbeeld een houten plaat met daarin een openstaand kattenluik.
  - o De aanwezige beplanting wordt verwijderd.
  - o Na circa een week wordt het kattenluik zo ingesteld dat het alleen mogelijk is om het luik van binnen naar buiten te openen.
  - o De gedragingen rondom de ingang worden gemonitord met een cameraval.
  - o Na twee weken starten de sloopwerkzaamheden, hierbij dienen tussentijds of tijdens de werkzaamheden geen (tijdelijke) holten, nissen of andere ruimtes beschikbaar te komen. Dit om te voorkomen dat steenmarters opnieuw intrek nemen in het te slopen gebouw.
- In de nieuwbouw wordt een afzonderlijke ruimte met een inhoud van 1 m³ gerealiseerd voor de steenmarter. De afmeting en exacte positie zal nader bepaald worden. In deze ruimte zullen voldoende materialen beschikbaar gesteld worden om te kunnen fungeren als verblijfplaats, te denken valt aan takhout, stro en ander isolerend materiaal. De uitgang zal verdekt, achter beplanting, worden gerealiseerd zodat de kans op verstoring tot een minimum wordt beperkt en de situatie zoveel mogelijk lijkt op de huidige situatie.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Steenmarter

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ten aanzien van de wijze van uitvoering van de werkzaamheden zijn enkele aanvullende voorschriften opgenomen.

Gierzwaluw

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. Door het uitvoeren van de werkzaamheden worden geen nesten van de gierzwaluw beschadigd of vernield.

Vleermuizen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld. Ondanks het feit dat het vleermuisonderzoek niet (volledig) conform het vleermuisprotocol 2017 is uitgevoerd, oordelen wij dat de er voldoende is onderbouwd waarom een extra ronde in de kraamperiode naar de laatvlieger, specifieke rondes naar middernachtzwermen van de gewone dwergvleermuis en de inzet van meer onderzoekers niet noodzakelijk is. De te slopen lage bebouwing is grotendeels ongeschikt voor vleermuizen, er is tijdens de verschillende onderzoeksrondes slechts één laatvlieger waargenomen en er is geen enkele aanwijzing gevonden voor aanwezigheid van verblijfplaatsen van laatvlieger. De lage bebouwing is nagenoeg ongeschikt als (massa)winterverblijfplaats. Bovendien is er bij het eerste najaarsonderzoek tot middernacht gepost en hierbij is geen enkele aanwijzing gevonden voor de aanwezigheid van een (massa)winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Wij zijn van mening dat er voldoende inspanning is geleverd en dat het beeld

compleet is. Door het uitvoeren van de werkzaamheden worden geen vleermuizen verstoord of rust- of voortplantingsplaatsen van vleermuizen beschadigd of vernield.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soort welke verbodsbepalingen worden overtreden Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soort en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soort en verboden.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

Locatie

De beoogde ontwikkeling is locatie gebonden. Het gaat om de renovatie en nieuwbouw van het huidige schoolcomplex op dezelfde locatie. Het realiseren van nieuwbouw op een andere locatie is mogelijk, echter is het huidige schoolgebouw dermate verouderd dat sloop of renovatie noodzakelijk is om te voldoen aan de huidige normen, ongeacht de functie van het gebouw. Daarnaast is er een kans dat op een andere locatie ook sprake is van leefgebied en/of verblijfplaatsen van steenmarter en/of andere beschermde soorten. Daarom heeft het voor beschermde soorten geen zin om dit op een andere plek uit te voeren. Er is dus geen alternatieve locatie denkbaar waarbij negatieve effecten volledig kunnen worden uitgesloten.

Werkwijze

De voorgenomen werkzaamheden zijn omvangrijk. Er zal zorgvuldig gewerkt worden. Andere manieren van werken zullen niet leiden tot een wezenlijke vermindering van de negatieve effecten.

Planning

Er wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van de steenmarter. Ten aanzien van de planning is er geen alternatief dat gunstiger uitpakt voor deze soort.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

De verblijfplaats wordt ongeschikt gemaakt buiten de voortplantingsperiode van de steenmarter en er is tijdig een alternatieve tijdelijke verblijfplaats gerealiseerd. Er zijn geen andere alternatieve oplossingen voorhanden die minder negatieve effecten hebben op de steenmarter.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

In de aanvraag is bepaald welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn. Binnen het plangebied is sloop en nieuwbouw voorzien. Ontheffing wordt daarom aangevraagd in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied. De renovatie en nieuwbouw van het huidige schoolcomplex dat niet meer aan voldoet aan de huidige normen, dient daarbij het algemene belang.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. Het betreft de belangen die zijn weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten
Binnen de gemeente Nijmegen zijn in de NDFF in de afgelopen 10 jaar 261 waarnemingen bekend van steenmarter, daarvan zijn er 107 afkomstig uit de laatste drie jaar. De waarnemingen zijn binnen Nijmegen homogeen verspreid. Aangenomen mag worden dat er sprake is van een gunstige staat van instandhouding. Hoewel er een verblijfplaats van de steenmarter permanent verloren gaat, is de ingreep lokaal. Steenmarters kunnen grote afstanden afleggen en hebben een territorium tot enkelen tientallen hectares groot. Daarbinnen maken steenmarters gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen. Het verlies van één verblijfplaats zal het territorium niet of nauwelijks minder geschikt maken. Daarnaast zijn steenmarters dermate flexibel dat ze op (kleine) veranderingen in hun territorium kunnen anticiperen. De dichtheid aan waarnemingen geeft daarnaast aan dat er meer dan voldoende andere geschikte verblijfplaatsen in Nijmegen aanwezig zijn. Zodoende komt de gunstige staat van instandhouding van steenmarter niet in gevaar door de beoogde ontwikkeling.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten
Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de steenmarter. De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de soort en er zijn zowel tijdens als na afronding van de werkzaamheden alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar.

Zienswijzen

Zienswijze van de heer en mevrouw Bos te Nijmegen, gedateerd 4 oktober 2018

In de zienwijze van de heer en mevrouw Bos te Nijmegen, gedateerd 4 oktober 2018, wordt aangegeven dat het vleermuisonderzoek niet volledig is uitgevoerd. Appelanten geven aan dat zij iedere avond bij het invallen van de duisternis constateren dat er vier vleermuizen uit de gymzaal uitvliegen en rondom hun tuinen vliegen, vaak op lage hoogte. Dit al zeker dertig jaar, de tijd dat appelanten achter het gebouw wonen. Er wordt aangegeven dat de ecologen geen goed/volledig onderzoek hebben verricht. De ecologen zijn niet achter de woningen geweest, aangezien de achterom middels een poort is afgesloten. Appelanten willen niet dat de gymzaal gesloopt gaat worden en geven aan dat er opnieuw gedegen onderzoek moet komen door de ecologen naar de vleermuizen die in de gymzaal hun huisvesting hebben.

Reactie op zienwijze

De ontheffingsaanvraag heeft alleen betrekking op het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de steenmarter. Aangezien hier geen zienwijze over is ingediend, is er geen reden om af te wijken van het besluit zoals genomen in het ontwerpbesluit.

Op grond van het onderzoek is er bij de sloop geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen. In de beoordeling van het vleermuisonderzoek wordt aangegeven dat het vleermuisonderzoek welliswaar niet volledig conform het Vleermuisprotocol 2017 is uitgevoerd, maar dat de onderzoekers voldoende hebben onderbouwd dat het vleermuisonderzoek een volledig beeld geeft. Bij de vier op vleermuizen gerichte veldbezoeken zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. De door de appelanten aangeduide locatie met de vermeende verblijfplaats van vier vleermuizen is niet vastgesteld door de onderzoekers. De onderzoekers geven aan dat met de geleverde inspanning een verblijfplaats van vier vleermuizen wel zou zijn aangetroffen. De vleermuizen die appelanten zien vliegen zijn hoogstwaarschijnlijk gewone dwergvleermuizen die rondom de bomen in en rond het plangebied foerageren. Aanwezigheid van foeragerende vleermuizen betekent niet dat er tevens verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw. Volgens de onderzoekers is het voor een juiste en volledige uitvoering van het onderzoek niet nodig om de brandgang achter de woningen te betreden. De

gehele gevel is vanaf de openbare weg te overzien. Daarbij is het geveldeel boven de brandgang zelfs ongeschikt voor een verblijfplaats voor vleermuizen, omdat ingangen fysiek onbereikbaar zijn door de klimopbegroeiing.

Zienswijze van mevrouw Gebhardt te Nijmegen, gedateerd 10 oktober 2018

In de zienswijze van mevrouw Gebhardt te Nijmegen, gedateerd 10 oktober 2018, wordt aangegeven dat het ecologisch onderzoek niet volgens de richtlijnen en niet volledig en overal is uitgevoerd, en bovendien ruim een jaar geleden van mei tot september 2017. Appellant geeft aan dat er zo lang zij hier wonen, sinds november 2005, vleermuizen vliegen boven het achterpad en achtertuinten, rondom het gebouw van het Rijks. Bijna elke avond vliegen er meerdere, wel zo'n vier, vleermuizen. De vleermuizen zijn met name actief rondom de klimop die vanaf het dak de gehele muur bestrijkt van de gymzaal dat direct aan het achterpad grenst. Appellant stelt de vraag of het circa 7 meter hoge gebouw dat aan het achterpad grenst wel is onderzocht en geeft dat nagenoeg ongeschikt als winterverblijfplaats niet geheel ongeschikt is. Verder wordt aangegeven dat in het ontwerpbesluit wordt aangegeven dat '*dichte begroeiing ontbreekt*', maar dat dit niet waar is aangezien aangrenzend aan het achterpad, waar appellanten altijd vleermuizen omheen zien vliegen, een heel dichte begroeiing van hедера (klimop) aanwezig is. Er wordt aangegeven dat het ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen/verblijfplaatsen niet volledig is uitgevoerd. Het achterpad is afgesloten met een prive poort en het Rijks heeft hier geen toegang. Appellant stelt voor dat er alsnog een uitgebreid, volledig onderzoek wordt uitgevoerd volgens het nieuwste protocol 2017 van alle gebouwdelen die op de nominatie staan om gesloopt te worden, met in elk geval onderzoek dat ook 's avonds in het gangpad en tuinen wordt gedaan.

Reactie op zienswijze

De ontheffingsaanvraag heeft alleen betrekking op het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de steenmarter. Aangezien hier geen zienswijze over is ingediend, is er geen reden om af te wijken van het besluit zoals genomen in het ontwerpbesluit.

Op grond van het onderzoek is er bij de sloop geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen. In de beoordeling van het vleermuisonderzoek wordt aangegeven dat het vleermuisonderzoek welliswaar niet volledig conform het Vleermuisprotocol 2017 is uitgevoerd, maar dat de onderzoekers voldoende hebben onderbouwd dat het vleermuisonderzoek een volledig beeld geeft. Bij de vier op vleermuizen gerichte veldbezoeken zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Over de dichte begroeiing wordt in het ontwerpbesluit en de achterliggende stukken aangegeven dat deze juist wel aanwezig is, hetgeen voor vleermuizen belemmerd werkt. De helft van de noordelijke gevel van de westelijke gymzaal is zeker als sinds 2004 begroeid met klimop. Dit deel van de te slopen bebouwing is daarom met zekerheid ongeschikt voor een verblijfplaats van vleermuizen omdat eventuele ingangen fysiek onbereikbaar zijn door de klimop. Dat appellanten hier vleermuizen zien vliegen is begrijpelijk, omdat juist bij begroeiing meer insecten zijn te vinden zijn. Bij het onderzoek zijn rondom de bomen in en om het plangebied ook (kortstondig) foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Aanwezigheid van foeragerende vleermuizen betekent niet dat er tevens verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw. Het gebouw, met een hoogte van circa 7 meter, is relatief klein voor massawinterverblijfplaatsen. Gebouwen met massawinterverblijfplaatsen hebben vaak een grotere omvang (zoals het niet te slopen deel van de school). Tijdens het eerste najaarsbezoek, dat tot middernacht is uitgevoerd, zijn geen aanwijzingen gevonden voor middernachtzwermen, waardoor er geen reden was voor de onderzoekers om de onderzoeksinspanning te veranderen. Volgens de onderzoekers is het voor een juiste en volledige uitvoering van het onderzoek niet nodig om de brandgang achter de woningen te betreden. De gehele gevel is vanaf de openbare weg te overzien.

Zienswijze van de heer Jansen te Deventer, gedateerd 12 november 2018

Er is een plattegrond aangeleverd waar op een andere wijze is aangegeven welke bebouwing wel en niet gesloopt wordt.

Reactie op zienswijze

De kaart die in figuur 2 van bijlage 1 van het ontwerpbesluit was opgenomen is vervangen door de nieuw aangeleverde kaart.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

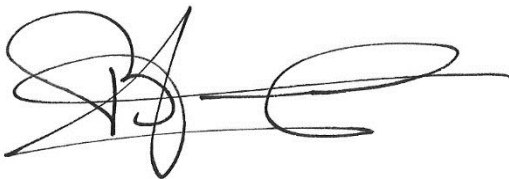
BEROEP

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

H. Boerdam

bijlagen:

- Bijlage 1: Kaart projectlocatie
- Bijlage 2: Locatie steenmarterkast

BIJLAGE 1

Kaart projectlocatie

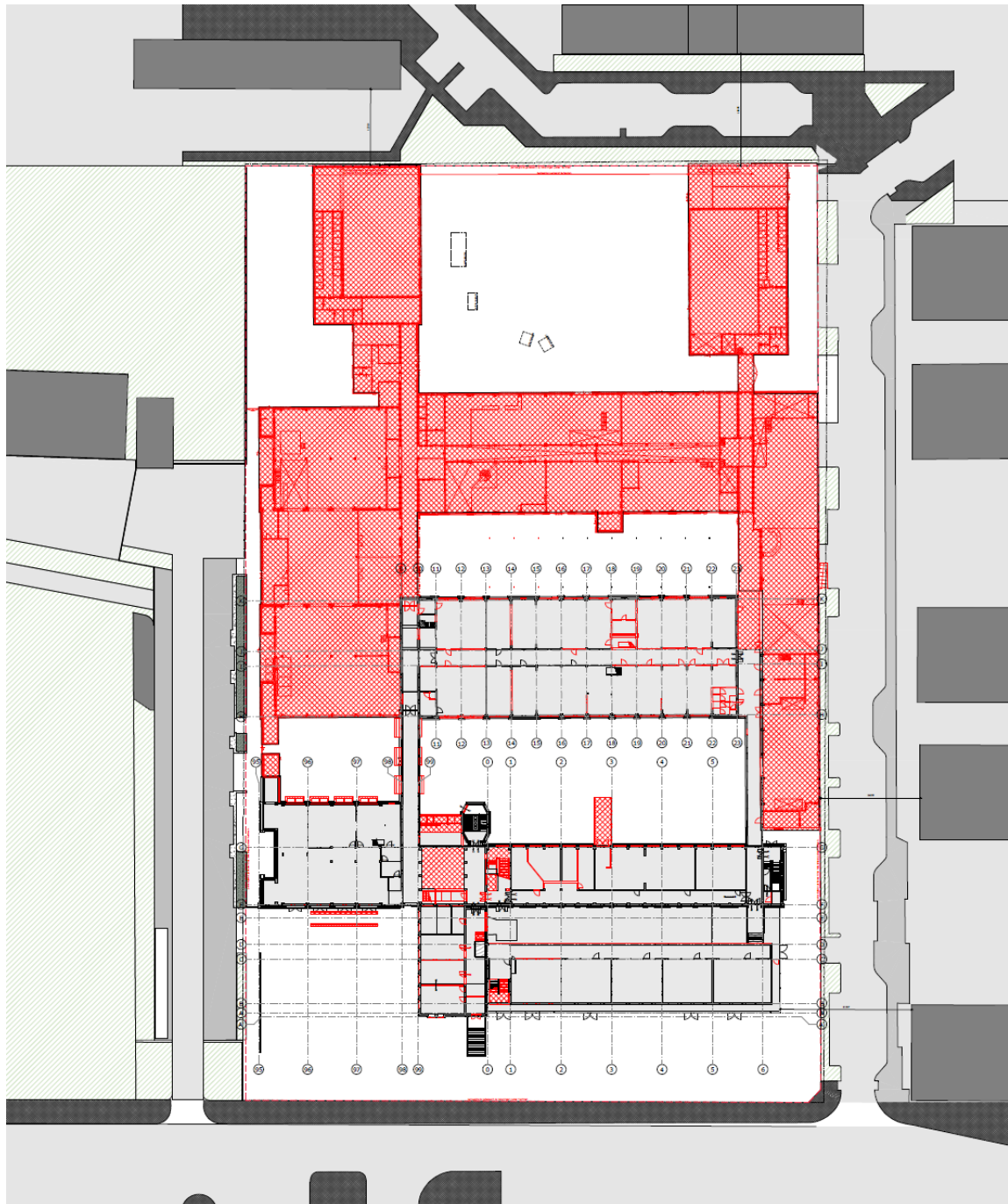

 Plangebied

0 100 200 m

Figuur 1. Ligging van het plangebied.

renvooi landschap

- belendende bebouwing
- straatniveau
- trottoir

- groenvoorziening
- perceel
- perceelgrens

renvooi sloop

- bestaande elementen
- te slopen elementen

Figuur 2. Overzicht van de te slopen elementen van het Rijks te Nijmegen.

BIJLAGE 2

Locatie steenmarterkast

Figuur 3. Locatie steenmarterkast en opzichte van de huidige verblijfplaats van de Steenmarter.